

Goede Cito-score? Maakte niets uit

Onderwijs Basisscholen adviseren deze maand over de middelbare school. Wat kunnen ouders doen als dat advies te laag blijkt?

Door onze redacteur
Juliette Vasterman

DEN HAAG. Haar dochter had een trillende onderlip. Zelf moest ze huilen toen de juf vorig jaar februari het schooladvies 'vmbo basis' aan haar kind gaf, het laagste vmbo-niveau. „Vmbo basis?“, had de moeder vol geloof gezegd. „Mijn dochter deed het toch prima?“

Om aan te tonen dat haar dochter meer zou kunnen, eiste de moeder een intelligentie- en diagnostische toets. Daar kwam vmbo-t uit, drie niveaus hoger - zeg maar mavo. „Maar de school weigerde het advies te herzien“, vertelt de moeder uit Amsterdam. Ze wil anoniem blijven omdat ze nog een kind op de desbetreffende basisschool heeft zitten. „Zelfstoen mijn dochter op de Cito-eindtoets van de school mavo scoorde, hield de school voet bij stuk.“

Uiteindelijk, „na tal van hoogoplopende gesprekken“, heeft de school het geadviseerde niveau toch veranderd in mavo.

Volgende maand is het weer zo ver: dan krijgen alle basisschoolleerlingen uit groep acht advies over hun middelbareschoolniveau. Sinds vorig

schooljaar is niet meer de eindtoets, zoals de Cito-toets, leidend voor het vervolgonderwijs, maar het advies dat de juf of meester geeft.

Dat besloot staatssecretaris Sander Dekker (Onderwijs, VVD) na jaren van kritiek op de eindtoets. Zo'n toets meet het niveau immers maar op één moment, en kinderen kregen er veel stress van. De juf en meester kennen de leerlingen als geen ander en hebben jarenlange toetsresultaten van de kinderen in de computer staan.

Overigens werd besloten de eindtoets niet te schrappen; scholen nemen die nu later in het jaar af. Daarbij stelde Dekker de regel: wie hoger scoort op de eindtoets dan het schooladvies, kan om herziening vragen. De onderwijsinstelling is niet verplicht het niveau te verhogen, maar moet wel reageren op het verzoek.

Het is soms ingewikkeld

Uit een brief van staatssecretaris Dekker aan de Tweede Kamer bleek eind vorig jaar dat niet veel scholen een advies hadden herzien. Slechts één op de zes leerlingen kreeg een hoger middelbareschoolniveau toebedeeld na een betere score op de eindtoets.

Het is soms ingewikkeld een

EINDTOETS

Advies klopt vaak

62

procent van alle basisschoolleerlingen kreeg vorig schooljaar een advies dat overeenkwam met de uitslag van de centrale eindtoets - net als het jaar ervoor, zo blijkt uit cijfers van de Dienst Uitvoering Onderwijs.

21

procent van de kinderen kreeg vorig schooljaar een hoger advies dan de toetscore.

17

procent ontving juist een lager advies.

schooladvies veranderd te krijgen, zegt Peter Hulsen, directeur van Ouders&Onderwijs. De ouderorganisatie kreeg er vorig jaar honderden telefoontjes over. Ouders die vertelden dat sommige scholen al bij voorbaat aangaven dat ze überhaupt niet van plan waren een advies te herzien. Of scholen die weigerden uit te leggen waarom ze een advies niet wilden aanpassen. Ook belden veel ouders omdat ze wilden weten hoe ze het moesten aanpakken, ook al had hun zoon of dochter een goede Cito-score: hoe overtuig je de juf of meester?

Wat Peter Hulsen opvalt, is dat in het nieuwe schooladviesstelsel alles staat of valt bij een goede communicatie tussen scholen en ouders. Bij basisscholen die vaders en moeders goed inlichten over de scores van de kinderen en de verwachtingen die ze hebben al in groep zes en zeven uitspreken, zie je weinig problemen, zegt hij. „Maar we merken nog te vaak dat ouders worden overvallen door een advies dat ze niet verwachten en dat er geen gesprek verder meer mogelijk is. Ook niet als een kind beter scoort op de eindtoets.“

Scholen zeggen daarentegen dat ze wel luisteren, maar vaak bij hun advies blijven omdat zij de leerling écht kennen. Verus - de vereniging voor katholiek en christelijk onderwijs die ruim 4.000 scholen telt - zegt hierover: de basisschool volgt leerlingen acht jaar intensief en kan op basis van allerlei factoren en gegevens het beste zien wat het niveau van een leerling is. „Bovendien“, zegt een

woordvoerder, „wordt de afgelopen jaren steeds meer getraind voor de Cito-toets. Deze toets goed kunnen maken rechtvaardigt niet automatisch een hoger schooladvies.“

Ik ken mijn dochter het best

Toch is het allemaal niet zo zwart-wit, zegt de moeder uit Amsterdam. Haar dochter had een dip „vanwege privé-omstandigheden. Maar ik had er alle vertrouwen in dat mijn kind de draad wel weer zou oppakken. Niet de school maar ik ken haar het allerbeste.“

Hetzelfde geldt voor Sandra van Putten uit Den Haag. Die moest ook

Sommige scholen gaven bij voorbaat aan adviezen überhaupt niet te herzien

vechten voor een hoger advies voor haar dochter. „Ik zei: ik weet gewoon zeker dat ze het kan, maar ze moet het wel aangeboden krijgen.“ Bij de dochter van Van Putten gaf de basisschool in groep acht aan dat het advies vmbo kader zou worden. „Terwijl ze al die jaren daarvoor op mavo-niveau stond.“ Na veel gedoe paste de school het advies aan. En toen scoorde haar dochter vervolgens havo op de Cito-eindtoets. „De school heeft er toen een mavo/havo-advies van gemaakt.“

Eind goed, al goed. Zou je denken.

Niets blijkt minder waar. Ouders die het voor elkaar krijgen een schooladvies te laten herzien, staan nog voor de uitdaging een middelbare school te vinden. De schooladviezen worden namelijk in februari gegeven en de leerlingen moeten zich vaak voor 1 maart inschrijven op onderwijsinstellingen in het voortgezet onderwijs. De eindtoets is pas in april, en wie vervolgens een herzien advies ontvangt, krijgt van de beoogde middelbare school te horen dat ze vol zitten.

De klassen zijn al ingedeeld en de rooster liggen bijna klaar, zegt Peter Hulsen van Ouders&Onderwijs. „En er zou dus niemand meer bijkunnen.“

Ook dat overkwam de moeder uit Amsterdam en Sandra van Putten uit Den Haag. Van Putten: „De school zei dat ze niet voor alle kinderen met een herzien advies plek hadden. Wij hadden uiteindelijk mazzel toen er toch wat geschoven kon worden. Maar voor veel andere ouders en leerlingen die zich meldden, gold dat niet.“

De moeder uit Amsterdam vertelt dat ze een uur wanhopig aan de balie van een middelbare school in Amsterdam stond in de hoop haar kind op de mavo te krijgen. „Dat leek te mislukken tot de directeur voorbij liep. Die heb ik vastgeklampt en mijn verhaal gedaan. Toen mochten we toch nog meedoen met de loting. En wonder boven wonder werd ze ook nog ingeloot.“

Alle twee de dochters volgen inmiddels vakken op havo-niveau.

KAMERDEBAT

Is advies van de juf alleen voldoende?

Sommige middelbare scholen gebruiken volgens belangenorganisatie Ouders&Onderwijs nog steeds scores van de eindtoets om leerlingen wel of niet toe te laten. Maar dat mag niet. Enkel het advies van de leerkracht telt bij het aannemen van leerlingen. Woensdag debatteert de Tweede Kamer hierover.

De ouderorganisatie

heeft deze week een waslijst aan problemen rondom het schooladvies naar de Kamer gestuurd. Zo hoort ze van ouders dat ze het niet eens zijn met het schooladvies. Ook vinden ouders dat onduidelijk is hoe het advies tot stand is gekomen en op basis van welke gegevens.

Ook houden leerkrachten te weinig re-

kening met de privé-omstandigheden van een kind. Kinderen die even minder presteren omdat ze niet lekker in hun vel zitten, worden daar de dupe van.

Op meerdere basisscholen wordt nu de Cito uit 2015 gebruikt, ter voorbereiding op het schooladvies dat volgende maand gegeven wordt, zo meldt Ouders&Onderwijs.

Een leerling begint aan de Cito-toets.

FOTO VINCENT MENTZEL

